

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการศึกษา

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีขนาดแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมระดับปานกลางคือด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการและ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ตามลำดับ และมีส่วนร่วมระดับน้อยคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีขนาดหมู่บ้านแตกต่างกัน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้ง 4 ด้าน
3. ผลการสรุปข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอทั่วไปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนในการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีก คือ สนับสนุนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการก่อนและกิจกรรมใดจะดำเนินการทีหลังในหมู่บ้านของตนเอง จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ถึงนโยบายและแผนพัฒนาที่ได้ดำเนินการเสร็จแล้วหรือที่ทำได้ ควรจัดหาค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับประชาชนที่มีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าประชาชน ผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าด้านอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนให้ความสำคัญและสนใจในการเข้าร่วมประชุมเพื่อที่จะได้เสนอปัญหาความต้องการที่จะได้รับการแก้ไขให้ตรงกับความต้องการของตนเอง รวมถึงการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา เพราะแต่ละท้องถิ่นจะมีปัญหาและความต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือแตกต่างกัน ผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการมากที่สุดคือประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาเพื่อบรรจุเข้าแผนพัฒนามากกว่าด้านอื่น ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนเริ่มให้ความสนใจในและมีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่นร่วมกับ อบต. ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามประชาชนก็เป็นเพียงแต่ผู้ปฏิบัติตามนโยบายในการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นเท่านั้น ไม่มีโอกาสในการเข้าไปปรับปรุงการบริหารงานในการพัฒนา จึงทำให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ไม่เต็มที่ ประกอบกับประชาชนยังไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง มีเพียงการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและรอรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเท่านั้น ไม่มีการเข้าไปติดตามประเมินผลการดำเนินงาน อบต. ทั้งนี้อาจเป็นประชาชนในพื้นที่ตำบลวังหลวง ส่วนใหญ่เมื่อเสร็จสิ้นฤดูทำนาก็ต้องอพยพแรงงานไปต่างจังหวัด จึงทำให้ไม่สนใจในการเข้ามาตรวจสอบผลการดำเนินงานของ อบต. ซึ่งตรงตามผลการศึกษาในครั้งนี้ ที่ประชาชนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย มีเพียงการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนาของ อบต. ที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนงานหรือโครงการตามแผนงานนั้นแต่งตั้งจากประชาคมหมู่บ้านซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำหมู่บ้านจึงทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง

สอดคล้องกับ Cohen and Uphoff ที่ได้วางกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท แบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยทางใดทางหนึ่ง (เช่น สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ การบริหารกิจกรรมหรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วมโดยผ่านองค์กรประชาชนหรือโดยตรง ขนาดของการมีส่วนร่วม ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนั้นช่วยเพิ่มพลังของประชาชน

สอดคล้องกับงานวิจัยคือ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 111) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) นั้น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในภาพรวมระดับปานกลางโดยเฉลี่ย ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมมากในการปฏิบัติการในด้านการให้ความร่วมมือ หรือการเข้าร่วมเป็นกรรมการในการปฏิบัติงานตามแผนงานมากกว่า ส่วนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในการทำงานต่าง ๆ การบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมโดยภาพรวมของการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์นั้น พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการพยายามประเมินผล ซึ่งในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2. ขนาดของหมู่บ้านมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างใดจากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีขนาดหมู่บ้านแตกต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานงานวิจัยที่ได้ตั้งไว้ เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหัวหน้าครัวเรือนและส่วนใหญ่ก็จะประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักเป็นวัยทำงานที่อาศัยอยู่ในตำบลเดียวกัน และถึงจะเป็นคนละหมู่บ้านที่มีขนาดแตกต่างกันก็ตามแต่หมู่บ้านก็ไม่อยู่ห่างไกลกันประกอบกับมีภูมิประเทศสิ่งแวดล้อมเดียวกันอยู่ร่วมเป็นกลุ่มเป็นชุมชนเดียวกันมีการติดต่อสื่อสารประสานพูดคุยระหว่างกันหมู่บ้านทำให้มีธรรมเนียมปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน ถึงจะเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็กขนาดกลางที่แตกต่างกันก็เฉพาะจำนวนผู้อาศัย แต่การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่ตรงกันจากการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง ก่อนออกดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาทุกครั้ง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนของแต่ละหมู่บ้านในตำบลวังหลวงได้มีการแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ เท่าเทียมและเสมอภาคกัน ซึ่งจากเหตุดังที่กล่าวมานั้น จึงทำให้ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระพบว่าขนาดของหมู่บ้านที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 111)

ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) นั้น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในภาพรวมระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการพยายามประเมินผล ซึ่งในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการประเมินผล ควบคุมตรวจสอบ แต่ก็ยังพบว่า ในการควบคุมตรวจสอบการจัดทำบัญชี ประชาชนยังมีส่วนร่วมในระดับน้อย ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากการไม่ทราบในทางปฏิบัติก็เป็นได้ แสดงให้เห็นถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับ องค์การบริหารส่วนตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน ประชาชนที่เป็นสมาชิกในชุมชนยังไม่ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการกำหนดและควบคุมการใช้ทรัพยากรที่จะก่อให้เกิดการดำเนินการในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และปัจจัยที่ส่งผลให้มีส่วนร่วมพบว่า อายุ การศึกษา อาชีพ ส่วนปัจจัย ภูมิฐานะที่อยู่อาศัย รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ ยุทธนา เดียววานิช (2551 : 54) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ด้านการปกครองท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีขนาดแตกต่างกัน ส่วนปัญหาสำคัญได้แก่ การขาดความรู้และไม่เข้าใจประโยชน์ของการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนา ส่วนแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้แก่ หน่วยงานควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของแผน นอกจากนั้นควรจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในช่วงการประชุมเพื่อจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และพบว่า อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่พักอาศัยในเขต อบต. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้น ระดับการศึกษา และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ ปรีดา เจริญวารางกุล (2550 : 52) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชน ในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับสูงสุด ในด้านการลงทุนและปฏิบัติงาน และด้านการมีส่วนร่วมค้นปัญหาและสาเหตุของการพัฒนาชุมชน รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลและด้านการร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรม

ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองอุตุต ได้แก่ ระดับการศึกษา หมู่บ้านที่อาศัย ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการชุมชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

3. จากผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อสังเกตจากการตอบแบบสอบถามของประชาชนที่ได้แสดงความคิดเห็นและมีข้อเสนอเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวงนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา คือ ควรให้ประชาชนเป็นผู้คัดเลือกกิจกรรมใดที่จะทำก่อนและกิจกรรมใดจะทำทีหลังในหมู่บ้านของตนเอง เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นจะเป็นผู้รู้ลำดับของปัญหาว่าปัญหาใดที่ต้องการได้รับการแก้ไขมากที่สุด อีกทั้งประชาชนยังต้องการให้ อบต. มีการประชาสัมพันธ์ถึงนโยบายของผู้บริหารในการพัฒนาเพื่อที่จะได้เตรียมเสนอปัญหาได้ตรงตามนโยบายในการพัฒนาของผู้บริหาร และทางองค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง ควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของ อบต. เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และสามารถติดตามผลการดำเนินงานของ อบต. ได้ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการเสนอปัญหาเพื่อเข้าแผนพัฒนาต่อไป สิ่งที่ประชาชนตำบลวังหลวงให้ความสำคัญและมีการเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวงดำเนินการอีกเรื่องหนึ่ง คือ ควรให้ความสำคัญและมีแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เนื่องจากเยาวชนตำบลวังหลวง ยังมีปัญหาเรื่องยาเสพติดในท้องถิ่น ที่ยังต้องการที่จะได้รับการแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็วอีกประเด็นหนึ่ง

สอดคล้องกับการศึกษาของบุทรนา เตียววานิช (2551 : 54) ที่ว่า ปัญหาสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่การขาดความรู้และไม่เข้าใจประโยชน์ของการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนา ส่วนแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้แก่ หน่วยงานควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของแผน นอกจากนั้นควรจัดกิจกรรมอื่นๆ ในช่วยการประชุมเพื่อจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการศึกษาไปใช้

ควรมีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนในการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมินผล ร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ นอกจากการมีส่วนร่วมใน 3 ด้านที่ต้องดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง ควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีก คือ

5.1.1 สนับสนุนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการก่อน และกิจกรรมใดจะดำเนินการที่หลังในหมู่บ้านของตนเอง

5.1.2 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ถึงนโยบายและแผนพัฒนาที่ได้ดำเนินการเสร็จแล้วหรือที่ทำไม่ได้

5.1.3 เน้นความสำคัญแผนในการป้องกันปัญหาเสียดีก่อน

5.1.4 ควรแจ้งหนังสือเชิญเข้าร่วมก่อนวันประชุม

5.1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวงควรจัดหาค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับประชาชนที่มีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด